

Mál nr. 252/2023

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn váttryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 12. júlí 2023 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 14. september 2023, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 12. október 2023.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 21. ágúst 2019 hafi M verið á leið til vinnuáðstöðu sinnar á vinnustað sínum hjá X og hafi þurft að ganga framhjá vinnuáðstöðu samstarfsmanns síns, en þeir séu báðir með vinnuáðstöðu í kjallara húsnæðisins. M kveðst hafa fengið mikinn sviða í öndunarfarin og fundið fyrir mikilli vanlíðan þegar hann gekk fram hjá vinnuáðstöðu samstarfsmannsins og leitaði samdægurs til lækni vegna þessa og hefur leitað reglulega til lækna vegna einkenna sem hann rekur til umrædds atviks. X tilkynnti um atvikið til Vinnueftirlitsins hinn 28. ágúst 2019 og lýsir atvikum þannig að M hafi orðið fyrir eituráhrifum vegna notkunar lífrænna leysiefna í úðaformi. Í tilkynningunni kemur fram að M hafi leitað til lækni sem ráðlagt hafi 10 daga veikindaleyfi. Einnig kemur fram í sömu tilkynningu að X hafi stöðvað með öllu notkun umrædds efni og ætli að fara í gagngera endurskoðun á efnanotkun á öllum svæðum vinnustaðarins sem og að setja frekari reglur um notkun efna.

M telur að X beri ábyrgð á líkamstjóni sem hann varð fyrir við þessar aðstæður. M vísar til þess að samstarfsmaður hans hafi verið að nota svokallaðan „spray paint“ grunn við vinnu sína og M hafi gengið í gegnum þykkt ský af því efni í greint sinn. M vísar til þess að í innhaldslýsingu efnisins komi fram að virk efni séu m.a. svokallað Xýlen og sé það sérstaklega hættulegt við innöndun, enda komi fram á umbúðum efnisins að það sé hættulegt og geti valdi varanlegu heilsutjóni við innöndun auk þess sem það megi einungis nota á vel loftræstum stað. Í öryggisleiðbeiningum með efninu komi einnig fram að tryggja skuli virka loftræstingu þar sem unnið er með efnið, sérstakt útsog þar sem loftskipti séu ekki nægilega tíð og öndunargrímu ef útsogi verði ekki komið við. M telur að tjón hans verði rakið til gáleysislegrar háttsemi samstarfsmanns hans sem notaði hættulegt efni við algjörlega ófullnægjandi aðstæður. Einnig vísar M til þess að aðbúnaður, öryggi og hollustuhættir á vinnustaðnum hafi á tjónsdegi verið í algjörum ólestri varðandi notkun og meðhöndlun hættulegra efna eins og komi fram í tilkynningu X til Vinnueftirlitsins. Einnig vísar M til tölvupóstsamskipta sinna við deildarstjóra hjá X þar sem hann hafi sagst hafa verið meðvitaður um stöðu efnamála á vinnustaðnum og hafi haldið að samstarfsmaður þeirra væri „...lengra kominn í þessum málum, en áttaði mig betur eftir okkar síðasta samtal að svo er ekki.“ M telur að í þessum orðum felist viðurkenning á gáleysi samstarfsmannsins. Einnig vísar M til þess að yfirmaður M hafi viðurkennt í tölvupósti til starfsmanna að átak í efnamálu hefði ekki skilað tilætluðum árangri. Í sama pósti fjalli hún um alvarlegt slys sem hafi orði í húsnæði X og að það sé ekki til staðar áhættumat við vissar aðstæður og að hún hafi ekki tekið nægilega hart á málum tengdum efnanotkun. M vísar til ýmissa ákvæða laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum máli sínu til stuðnings auk reglugerðar nr. 553/2004 um verndun starfsmanna gegn hættu á heilsutjóni af völdum efna á vinnustöðum með síðari breytingum. M telur að X hafi farið gegn háttætnisreglum sem fram komi í þeim lögum og reglugerðinni m.a. hvað varðar fræðslu og þjálfun starfsmanna vegna meðhöndlunar hættulegra efna, gerð áhættumats og fleira, auk þess sem slíkt hefði hvorki kostað mikið né krafist umfangsmikilla aðgerða eða athafna af hálfu X. Einnig vísar M til þess að enginn rannsókn fór fram af hálfu Vinnueftirlitsins þar sem atvikið hafi ekki verið tilkynnt fyrr en viku eftir að það átti sér stað. V slíkar aðstæður verði X að bera hallann um öll þau atriði sem slík rannsókn kynni að hafa leitt í ljós, sbr. m.a. ummæli í dóm i Landsréttar í máli nr. 217/2019, auk þess sem M vísar til annarra dóma máli sínu til stuðnings.

V hefur hafnað bótaskyldu og vísar til þess að ekki sé sýnt að skilyrði skaðabótaréttar séu fyrir hendi vegna þess atviks sem M hafi lýst hinn 21. ágúst 2019. V vísar til umsagnar lækni sem sérhæfður sé í

atvinnu- og umhverfissjúkdómum þar sem komi fram að efni þau sem verið var að vinna með þennan dag séu ekki „bráðtoxísk“, þ.e. að þau valdi ekki bráðum eituráhrifum við innöndun í skamma stund. Ekki sé sýnt að farið hafi verið yfir mengunarmörg á vinnustaðnum, sem miðast við heilan vinnudaga og bendir V á að hvorki sá samstarfsmaður M sem var að vinna með efnið né þeir aðrir hafi fundið fyrir áhrifum. Í skýrslunni sé einnig bent á að efnin geti valdið tímabundnum áhrifum en slík vanlíðan eigi skv. sérfræðingum að líða fljótt frá og stutt mengunarálag einhverra efna eigi ekki að valda varanlegum líkamstjóni. V hafnar því að samstarfsmaður M hjá X hafi meðhöndlað efni óvarlega og áréttar að meðhöndlun efnanna sé ekki saknæm eða ólögmat. Ekki liggi heldur fyrir sönnun á því að vinnuáðstæður í kjallara vinnustaðar X hafi verið ófullnægjandi auk þess sem M hafi unnið á vinnustaðnum í tvö ár og hafi því vitað að unnið væri með efni þar. Einnig telur V það vera á verksviði M að stöðva eða láta vita ef starfsemi í húsnæðinu færi gegn reglum eða væri að einhverju leyti ófullnægjandi. Ennfremur hafnar V því að viðurkennt hafi verið að vinnuáðstæður, fræðsla og þekking hafi verið í ólestri hjá X. Einnig bendir V á að ekki liggi fyrir upplýsingar um fyrra heilsufar M og því ekki hægt að útiloka að það hafi áhrif á líðan M. Einnig vísar V til gagna málsins um að M hafi verið útskrifaður heim af bráðamóttöku eftir skoðun og rannsóknir hinn 21. ágúst 2019 og ekki talinn hafa alvarleg einkenni. Einnig telur V að það sé ekki sýnt að mengun hafi ollið langvarandi veikindum M heldur hafi það verið viðbrögð M við atvikinu og samskipti í kjölfar þess. Einnig telur V að ekki sé ágreiningur í málinu um aðdraganda slyss og þannig séu málsatvik sem slík upplýst og dómur sem M vísi til eigi ekki við.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að málatilbúnaður V byggir nær eingöngu á einhliða aflaðri skýrslu sem hafi þess vegna lítið ef nokkuð sönnunargildi. Einnig bendir M á atriði í efni skýrslunnar sem rýri sönnunargildi hennar, m.a. að vinnuáðstæður hafi ekki verið eins þegar skýrsluhöfundur heimsótti vinnustað M og þegar tjón varð, auk þess sem ekki komi skýrt fram í skýrslunni að aðstæður hafi verið fullnægjandi. Einnig vísar M til þess að upplýsingar um fyrra heilsufar M skipti ekki máli varðandi afstöðu til bótaskyldu heldur hafi þær í fyrsta lagi þýðingu við mat á umfangi tjóns. Einnig telur M að málatilbúnaður V varðandi starfslýsingu M sé ekki svaraverður. Auk þess bendir M á að málatilbúnaður V um að vanræksla á tilkynningu X til Vinnueftirlitsins skipti ekki máli fari gegn því sem komi fram í öðrum gögnum frá félaginu

Álit.

Í váttryggingarskilmálum ábyrgðartryggingar X hjá V er tekið fram að váttryggingin taki til skaðabótaábyrgðar sem falli á váttryggðan m.a. vegna líkamstjóns. Til þess að slík skaðabótaábyrgð sé staðreynd í máli M þarf að liggja fyrir fullnægjandi sönnun fyrir því að tjón M sé hægt að rekja til atvika sem X ber skaðabótaábyrgð á. Sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu ber sönnunarbyrði um það.

Í þessu máli má af gögnum málsins ráða að ekki er ágreiningur um að M andaði að sér efni sem verið var að nota í kjallara húseignar X, á leið til vinnuáðstöðu sinnar sem einnig er í kjallara húseignarinnar. Af afstöðu V verður ekki ályktað að ágreiningur sé um að umrætt efni hafi verið merkt þannig á umbúðum efnisins að það sé hættulegt og geti valdi varanlegu heilsutjóni við innöndun auk þess sem það megi einungis nota á vel loftræstum stað. Ekkert liggur fyrir um að slíkar ráðstafanir hafi verið gerðar af hálfu X og verður ekki litið framhjá því að tölvupóstur frá yfirmönnum X bendir eindregið til þess að ekki hafi verið fyrir hendi skýrar reglur af hálfu X um notkun efna eða sérstakt áhættumat þess vegna. Ekki var tilkynnt um tjónsatvik strax af hálfu X til Vinnueftirlitsins, sbr. 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 og þó ekki sé ágreiningur um atvik að öllu leyti þá verður að líta svo á að ef Vinnueftirlitið hefði rannsakað aðstæður þá hefði verið hægt að meta með skýrari hætti hvort aðstæður hafi verið fullnægjandi við notkun efnisins, m.v. leiðbeiningar á umbúðum þess. Sú skýrsla sem aflað var einhliða af X verður ekki lögð að jöfnu við skýrslu Vinnueftirlitsins. Engar upplýsingar liggja fyrir frá X um skýrar verklagsreglur við notkun efna eins og það sem samstarfsmaður M var að nota eða sérstakar ráðstafanir sem átti að gera við þær aðstæður. Verður X að bera hallann af því í ljósi í þeirra almennu skyldna sem á X hvíla skv. lögum nr. 46/1980 og ákvæða víðeigandi reglugerða. Verður því metið starfsmönnum X til gáleysis að hafa ekki gerð sérstakar ráðstafanir í greint sinn til að tryggja öryggi við notkun efna. Verður líka talið sannað að orsakatengsl séu milli þeirra aðstæðna og þess að M hafi fengið óþægindi við innöndun efna og verður bótaskylda því viðurkennd úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Hvað varðar fyrra heilsufar M eða mögulegan ágreining um umfang líkamstjóns hans er ekki unnt af gögnum málsins að fullrða um slíkt umfang, en það breytir ekki því að bótaskylda er fyrir hendi vegna

Þess líkamstjóns sem telst verða rakið til tjónsatviksins 21. ágúst 2019. Það að aðrir starfsmenn X hafi ekki fundið fyrir viðlíka einkennum og M þennan dag breytir ekki afstöðu nefndarinnar til bótaskyldu.

Niðurstaða.

M, á rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X, hjá V.

Reykjavík, 31. október 2023.

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir